

Abonamentul:

pe 1 an 5 cor.
pe 1/2 an 2-50
pe 1/4 an 1-25

ROMANIA:

pe 1 an 7 lei
pe 1/2 an 3-50

TARA NOASTRA

Redacția
și
administrația
SIBIU
NAGYSZEBEN
strada Morii 8.

Revistă politică-culturală

Apare săptămânal, sub conducerea unui comitet.

Probleme mari și oameni mici.

Guvernul unguresc stă în preajma unor evenimente mari — a căror rezolvare se vede că nu va merge așa ușor cum credeau domnii când erau în opoziție.

Înainte de toate îi leagă cuvântul dat Domnitorului, că vor face legea electorală, și anume așa fel ca ea să fie cel puțin tot așa de liberală, cum era în proiectul lui Kristofy.

Dacă nu ar fi interesele aristocrației maghiare la mijloc și susținerea acesteia la cârma afacerilor publice pentru vremi îndelungate, guvernul s'ar putea achita ușor de cuvântul dat.

Magnații și ciocoi noștri nici nu vor să audă de o lege electorală liberală, — de aci trăgănare, de aci refugiul la apucături, cum ar fi votul plural, cunoașterea limbei statului și alte năzdrăvenii.

Din toate simptomele s'ar vedea, că mai ales titularul actual dela interne, s'ar desărcina bucuros de greaua chemare de a prezenta dietei proiectul legii electorale, pentru că altminteri, după pactul și angajamentele luate de mult trebuia să fie pus pe masa dietei, acest proiect așteptat cu atâta interes de către desmoștenii cei mulți din țara noastră.

Se dă ca sigur, că ministrul ar fi cerut deja în câteva rânduri sancțiunea prealabilă și Domnitorul tot de-atâtea ori l-a îndemnat să se țină de proiectul făcut și să ia în proiect dispoziții mai favorabile pentru clasele burgheze și muncitoare.

Dacă e așa ori nu, nu putem ști, ziarele mari din capitală în repetite rânduri au scos la iveală această împrejurare și de aci nu putem deduce altceva, decât, că însuș domnitorul are interes ca legea să se facă așa ca să deschidă porțile constituției pentru cercuri cât se poate de largi.

Maghiarii — căci de ei e vorba — cu toată statistica făcută în favorul lor, nu trec peste jumătate din populațiunea întregă a Ungariei, și dacă ei au în parte mare orașele, apoi în cercurile dela țară, și cele mai cutezate combinațiuni nu sunt în favorul lor. Voind să asigure dominația orașelor aceasta se va putea numai dacă aceste se fac cercuri electorale de sine stătătoare, căci altfel îi năpădesc satele și-i maiorizează.

Până aci cercurile electorale le-a făcut și arondat municipiile. Legislația vrea pentru viitor să smulgă acest drept din mâna municipiilor, și să facă însăși arondare cercurilor, și după toate probabilitățile să le înmulțească cel puțin cu 50—80, ca să dea teren mai mare ora-

șelor, în cari cred că pot asigura dominația rasei maghiare.

Aici însă le stau împotriva socialiștii — cari organizați cum sunt — pot deveni o primejdie și mai mare pentru oligarhi, ca țărani dela sate, cari azi sunt slab organizați, sunt timizi și stau în unele privințe sub influența rea a organelor stăpânirii, care dispune de ei după plac.

Mai stă în legătură cu legea electorală și legea municipală și eventual cea comunală, iar în „fundul regiu“ se știe, că alegătorii dietali au ales și deputații universității săsești, cari dispoziții nu pot rămâne în valoare, ci trebuie și ele schimbate, cu toate că compatrioții noștri sași se țin cu mâni cu picioare de aceste favoruri, cari le asigură dreptul de a dispune după bunul lor plac de milioanele averii universității.

Așa se explică intrarea sașilor în partidul constituțional, așa ținuta lor șovăielnică în dieta țării, ținută pe care cei dela ziarul săsesc din Brașov „Kronstädter Zeitung“ o înfierează și condamnă cu toată hotărîrea.

Chiar și numai chestia aceasta se vede, că aduce cu sine atâtea complicații, încât s'ar cere, ca la cârma țării să fie cei mai probați și destoinici bărbați, iar nu niște oameni politici începători, cari până aci nu au dat dovadă că știu crea ceva, ci din contră ani de-a rândul s'au desfătat în hainele de sărbătoare ale apostolilor maghiarizării, purtați de osanalele publicului de stradă.

Dar chestia aceasta nu e izolată. Alături de ea stă alta tot atât de importantă, a băncii naționale independente și urcarea soldei oficerilor, care fiecare ascunde în sine câte o criză mai mare sau mai mică, fără ca stăpânirea actuală să poată trece peste aceste probleme mari și grele cu siguranța ce se cere dela un regim conștient de chemarea sa.

Dacă va răuși guvernul să rezolve și aceste chestii cum a rezolvat chestia limbei la drumurile de fer croate și legea școlară la noi, atunci acoperit de aureola nemuririi — guvernul actual se poate duce, căci a asigurat pacea și liniștea între cetățeni pe mai multe decenii, și a stărnit nespuse dragoste în inimile cetățenilor nemaghiari pentru patria, ai cărei cetățeni egali ar fi să fim cu toții fără deosebire de neam și lege, atunci Kossuth fiul și contele Apponyi au pus temelii tari și puternice la consolidarea statului național maghiar și au întrecut pe baronul Bánfy Dezső în pornirile lui nebune de a preface în stat național unitar maghiar statul poliglot de azi al nostru.

Unescu-se aceste porniri cu interesele dinastiei — și mai ales cu interesele mari ale Monarhiei, lăsăm să judece cetătorii noștri, după ce cei dela cârmă și așa sunt

atât de orbiți de patima șovinismului că nu văd și nu aud cele ce se petrec nici chiar în cealaltă jumătate a monarhiei, unde principiul de guvernământ este și rămâne împăcarea cu tot prețul a popoarelor și guvernul încunjură orice conflict, pentru binele public, pentru pacea generală.

Dar la noi par'că iese la suprafață tot mai mult tendința de a ne învrăjbi reciproc, căci altminteri nu se pot explica măsurile drastice de guvernământ ce se pun în aplicare pe întreaga linie, fără pic de remușcare de conștiință.

Parlamentul. Guvernul se apropie repede de țintă. Proiectul pentru revizuirea regulamentului intern va fi încurând încorporat în lege. Primul punct din cele trei în cari a fost împărțit proiectul pentru desbaterile în special, a fost primit. La trecerea atât de grabnică prin mașina de voturi a majorității a contribuit pe lângă „imparțialitatea“ președintelui, desigur și lipsa de organizație temeinică a opoziției. Nu vorbim de necesitatea unei apropieri între elementele din cari se compune actuala opoziție. O astfel de frăție de arme nu se poate inchipui cu o seamă de oameni între cari individul Nagy György poate ajunge la un rol de conducător. Dar e vorba de-o strângere firească a rândurilor din partea deputaților naționaliști. Ori-cine își poate da seama de greutatea foarte importante ce putea face guvernului partidul naționalităților, dacă la aceste debateri se prezentau toți deputații. Numai contribuind cu toții după puterile lor se poate inchipui o luptă serioasă. Și în adevăr a face act de prezență în parlamentul din Budapesta, — e astăzi o datorie elementară a ori-cărui deputat. Să ne inchipuim cu cât se putea amâna votarea asupra punctului prim, dacă numărul deputaților naționaliști prezenți trecea peste douăzeci, dând astfel posibilitatea de-a cere votarea nominală! Noi cei de-acasă așteptăm împlinirea datoriei din partea tuturor membrilor din clubul nostru parlamentar. O așteptăm aceasta în puterea dreptului pe care ni-l dă încrederea mare a întregului neam, de care s'au bucurat toți reprezentanții noștri din cameră și de care trebuie să se ție seamă. Dimpotrivă vom fi siliți pentru o mai bună orientare să distingem între oamenii noștri...

Libertatea conștiinței. Iată eticheta cu care a fost înzestrată purtarea unui înalt funcționar de stat... E vorba de baronul Barkoczi marele dignitar care stă în fruntea ministerului de instrucție și care și-a accentuat zilele trecute într'un mod destul de curios convingerile religioase. Barkoczi s'a înfățișat ca martor la o căsătorie civilă înaintea reprezentantului stării civile. Când s'a cetit jurământul, baronul Barkoczi în mod demonstrativ nu s'a ridicat de pe scaun nici la provocarea repetită a funcționarului, iar la urmă a refuzat să iscălească procesul verbal. Din acest caz, ventilat prin ziarele mai mult sau mai puțin semite din Budapesta, s'a făcut o mare încurcătură. Zilele trecute a fost și interpelare în cameră din partea unui ovrei Bródy căruia i-a răs-

puns în termeni foarte aspri clericalul Zboray, iar pe urmă ministrul Apponyi — care a declarat acest act al lui Barkoczi o simplă chestiune a libertății de conștiință, o afirmare a credinței religioase. Ziarele cele mai multe au amuțit după cuvintele de mustrare ale lui Apponyi, stându-le în interes a evita orice ciocnire cu puternicul mandarin al bugetului... Ar fi interesant să vedem atitudinea d-lui ministru Apponyi, când unul dintre noi și-ar permite luxul vre-unei afirmări de acest fel a convingerii religioase. Desigur ar avea prilejul acest nenorocit să se gândească la „libertatea conștiinței“ vreme de vre-o jumătate de an în cutare chilioară din pușcăriile Segediniului...

Cerem lămuriri. Zilele aceste s'a săvârșit un act de o extremă importanță pentru noi. E vorba de destituirea din post a mai multor profesori seminariali și funcționari bisericești ai consistorului din Caransebeș. Acest lucru rușinos s'a petrecut aproape în taină și s'a vânturat prin toate ziarurile ungurești fără ca publicul nostru să primească o lămurire din partea celor competenți. Negreșit că nu putem trece cu vederea astfel de evenimente. Pentru a ne feri de impresia demoralizatoare ce o pot produce vestile din ziarurile străine, cerem cu toată insistența ca publicul nostru să fie lămurit. Sau e această pedeapsă nemaipomenită un act de volnicie a guvernului și atunci trebuie să ne apărăm, sau e vorba de răscolirea unor păcate urite pe cari nu le putem ascunde. Dacă nu altceva cel puțin batjocura străinilor, ironia vulgară a gazetărilor, semișii ne silește să ne tragem seama. Trebuie să mîturăm înaintea porții. Vrem lumină!

În a patra convorbire cu Björnson, d-nul Pompiliu Robescu, corespondent al „Tribunei“, a discutat, ca și în celelalte convorbiri, chestiunea naționalităților din Ungaria.

Iată ce a spus, între altele, marele scriitor norvegian:

„Ști că între unguri sunt două curente; unul, acela al ungarilor mari — că să-i numim așa — și cari văd în viitorul Ungariei un mare imperiu, și acela al ungarilor mici, cari vor ca toate naționalitățile să aibă autonomia lor. Eu vreau să cerc, să lansez un apel-program, anume ca toate naționalitățile împreună, cu ungarilor mici, să se unească într'un partid, un partid care va fi foarte, mai forte ca toată puterea actuală a Ungariei, și care odată construit, va face ca guvernul unguresc să cedeze dreptății. În Austria există ideea aceasta, și ziarul „Gross-Oesterreich“ luptă în această direcție“.

Friguri patriotice.

Din nou s'au înfierbântat creerii cutărui gazetar ovreu din „Dohány-utca“. Și ziarurile „maghiare“ buciună o nouă — tradare...

E cunoscută rețeta stăpânitorilor noștri. Când e prea multă liniște în țară se simte necesitatea unei încurcături trecătoare... În liniște poate privi ochiul dela mal în adâncimile apei, poate desluși tainele acelor adâncuri... În liniște poate pătrunde și privirea noastră după ascunzișul culiselor, poate smulge misterele cari se frământă și hotărăsc soarta milioanei și poate chiar surprinde unori adevărul dur și vulgar spoit cu atâta îngrijire de sulimanul principiilor constituționale... Se cere deci tulburarea apei... E aceasta o dogmă de guvernare la noi. E o trebuință alarmarea „națiunii“. În pripă se și găsește „pericolul“. Pericolul suntem — se înțelege — totdeauna noi. Noi ne „răsculăm“ tot la două luni, vindem țara în fiecare zi, și cuprindem Ardealul până la Dobrișin tot cam la un an. Și condeiul nervos al neofitului arpadin încalecă hârtia și toată presa ungurească nechează dela Carpați până la Adriatică și strănută fulgere la adresa „trădătorilor de patrie“... După o săptămână de războire, se dau obișnuitele desmintiri oficiale de patru rânduri la coada gazetei, în care se spune că s'au „exagerat“ vestile, că domnește toată liniștea... Se potolește totul, ca la un semn dat să izbucnească iarăș rachetele de hârtie. Comedia începe din nou. Jidovașul cu pistrui din „Dohány-utca“ din nou se indignază. Și așa mai de parte.

Și care e rezultatul acestor artificii de operetă vulgară și păcătoasă? Negreșit că se vor fi „tranzat“ o seamă de „afaceri“ sub ocrotirea prielnică a acestui chiot, dar în schimb ce-a câștigat țara, patria cum spun cu toată gravitatea bunii noștri guvernanți? Câștigul a fost desigur un nou prilej de indușmănire a locuitorilor acestei țări. Căci

în adevăr, închipuiți-vă, cum are să fiarbă de mânie strașnică sufletul cetățeanului cu pintenii dela Salonta-mare, la cetirea acestor vești? Cum se vor strânge pumnii lui, cum îi vor zura pintenii, cum se va răzvrăti cinstita și dreapta lui mânie? Și în alt colț de țară, la cutare moară cum se vor tulbură în sufletul lor oamenii cum se cade veniți din satele din jur, — când le va spune morarul că gazeta vestește răscola lor... Și cum nu va tresări acel îndemn de demnitate primitivă la acești țărani pacinici și chinuți, când a doua zi se vor pomeni din bun senin cu cețele de jandarmi prin ogrăzile lor. Și vor fi loviți cu patul puștii și spintecați cu baionetele... Știm doar cu toții povestea.

O astfel de revoltă e și astăzi la ordinea zilei. De astă-dată toată revoluția se petrece dincolo de granițele țării. La Craiova, sau la Ploiești. Nu știm bine. Cutare profesor de geografie a alcătuit o hartă și în avântul lui patriotic, bunul geograf se spune că ar fi încorporat Transilvania și că s'ar fi întins până la Tisa. *Hinc illae lacrimae!*

Din nou e pârjol în redacțiile din Budapesta. Din nou se strâng pumnii cetățeanului dela Salonta mare! Și baronul Bánffy din nou are prilejul să-și publice exercițiile stilistice despre „idea de stat unitar maghiar“. Din nou se debitează însinuări perfide cari vor să ne înfățișeze dinastiei ca „elemente periculoase pentru integritatea monarhiei“.

Cunoaștem toată povestea. Dar nu ne mai mișcă. E lipsită și de farmecul noutății. E și demodată. Și nu va afla desigur crezământ nici acolo în pacea majestoasă a burgului vienez unde se cunoaște bine și unde se poate distinge între sentimentul dinastic a două neamuri.

În orice caz suntem în drept să cerem confrăților noștri maghiari, măcar minciuni mai inteligente.

FOILETON.

POEZII

de Victor Eftimiu.

Cântec.

Nu știu nici eu ce-am căutat
Pe sub fereastra voastră,
Dar știu că toate ați ieșit
Să-mi râdeți la fereastră.

Eu am trecut cam supărat,
Cu fruntea încrunțată
Dar nu știu cum, m'a prins un dor:
Ca să mai trec odată.

Și am trecut și m'am întors
A nu știu căta-ooră;
De-atunci mi-e drumul pe la voi
În fiecare seară.

Nu știu de sunteți trei surori
Ori trei vecine, poate,
Nu știu ce simt — dar par'că simt
Că vă iubesc pe toate!

Vina stelelor.

Și ai crezut? Ce nebunie!
Dar nu 'nțelegi c'a fost minciună?
Plutea în jur atâta pace
Și'n cer eră atâta lună,

Că nu știu cum... în taina nopții
Sub licăririle de stele,
Sub foșnetul prelung de frunză
Și'n adieri de violele,
Tu mi-ai părut atât de tristă
Și-atâta de ispititoare,
Că 'nduioșat, te-am strâns de mână
Ți-am spus o vorbă trecătoare
Și prin șuvița ce pe frunte-ți,
De vântul nopții tremură,
O sărutare lungă, tristă,
A întâlnit paloarea ta...

Acuma răzi... nepăsătoare
Pe la fereastră-mi treci grăbită
Și crezi că te privesc — că'n pieptu-mi
Se zbate-o inimă rănită
Și tuturor le spui ce patimi
În pieptul meu ai sămănat
Și răzi și te prefaci a plânge
...„De mila celui subjugat“...

Frumoasa mea de-ai ști ce vină
Au stelele într'o iubire!

De ți-am șoptit că numai tu-mi ești
Întreaga vieții fericire,
De ți-am șoptit că pentru tine
Aș da iubirile-mi trecute
Și tot ce mai păstrez din vraja
Atâtor visări pierdute. —

Nu-i vina mea... căci aste vorbe
În veci din buza-mi nu răsună:

Eram doar' noi — ți-aduci aminte?
Și 'n cer — eră atâta lună!...

De ce mă chiamă vechiul dor...

De ce mă chiamă vechiul dor
Să trec așa, neștiutor,
Pe-aleia unde pașii ei
Zdrobiră frunzele de tei?

Cobor, când soarele 'n apus
Regretă ziua ce s'a dus
Când peste tot, tânguitor,
Tresaltă frunzele — și mor.

E galben câmpul și uscat
Frunzișul galben aninat
De-asupra tainicei alei
Or' plângător, sub pașii mei.

Sunt ani de-atunci... Așa gemea
Acelaș vânt în urma mea
Aceleași crengi, în părul ei
Ningeau podoabele de tei,
Și-aceleași raze din apus
Mureau în ochii ce s'au dus...

De ce mă chiamă vechiul dor
Să tulbur pacea frunzelor?

Cronica literară.

Convorbiri critice, zadarnica publicație a d-lui Mihail Dragomirescu, continuă să apară, dar după cât se aude, e în agonie; unul câte unul, tinerii scriitori cari se grupaseră în jurul acestei reviste, încep s'o părăsească.

Așă, ultimul număr chiar, ne vestește plecarea d-lui Nanu, care publică în „Convorbiri literare“. În aceeași revistă va începe să scrie și d-l Em. Gârleanu, mâna dreaptă a d-lui Dragomirescu, și care de acum câteva luni, nu se prea ținea de simplele „Convorbiri“, ci colabora regulat la „Vieța literară și artistică“.

Cincinat Pavelescu, liric plin de talent și de tineretă, scrie rar la foaia al cărei primredactor e, iar poezii Ion Minulescu, Donar Munteanu, Al. Stamatiade etc. s'au săturat de laudele maestrului și scot ei singuri revistă.

Deși mai variat ca altele, numărul recent al „Convorbirilor critice“ n'are mai nimica remarcabil. *Scrisoarea* lui Cincinat Pavelescu e veche, și afară de proza lui Radu Baltag (*Vistavoitul*, o frumoasă schiță din lumea celor năpăstuiți), nu sunt vrednice de luare aminte nici schița d-lui Gârleanu, care insistă cu inverșunare în genul anecdotic, încercând („*Un aprefuitor (?) al frumosului*“) să imiteze, fără succes, pe Caragiiale, nici poezia mălăiețului Corn. Moldovan, nici gluma fără rost a d-lui Lovinescu (*Adaos la Insemnările lui Manea*), câteva pagini pe cari nu știi ce să le crezi: ironie „fină“, sau lucruri adevărate! Căci d-l Lovinescu, glumeț de felul d-sale, mai incurcase lumea acum câțiva timp, cu niște imaginare manuscrise ale lui Eminescu, și nici chiar... „Revista critică“ a directorului.

Două lucruri nouă aflăm însă din numărul acesta: Dinu Ramură, un tânăr poet, pe care d-l Dragomirescu îl numea acum un an „ca și Vasile Pop, o creație a d-lui Iorga“, este astăzi un artist cum sunt numai unul-doi din autorii noștri dramatici, iar P. Cerna, tânărul poet pe care tot d-l Dragomirescu îl puneă alături de Eminescu, e un „neisprăvit“.

Și astea desigur, de când d-l Dragomirescu a devenit politician...

Revistele literare din țară n'au vorbit nimic despre o intrunire în vederea înființării unei societăți a scriitorilor...

De ce atâta mister?

După cât se străvede din ultimul articol al d-lui Il. Chendi, o societate literară e pe cale a se încheia în România, o societate „fără critici“.

Mă rog, despre ce e vorba? Vr-o ligă secretă a cătorva năpăstuiți literari sau o serioasă societate în care să între toți mănuiitorii recunoscuți ai condeului?

Revistele intrunițiilor sunt datoare să ne lămurească...

NOVELA.

Mormântul dela țărmlul mării...

De Daniel Vodena.

II.

A doua zi, străinul veni la noi. Eră cu nevasta lui — fata aceea frumoasă, care mă privea dela fereastră în ajun. Spuneau că el a cutreerat toată lumea, că venea tocmai de peste ocean, că a văzut toți țărmlii Mediteranei, s'a minunat de frumusețile Eladei și acum trecuse în Azia mică... Din Ramazunda erau să plece în inima Anatoliei, să ocolească pe lângă ruinele Troii, să străbată Mesopotamia și de acolo spre Indii.

Părea a fi bogat de tot străinul acela; avea un nume ciudat, pe care nu l-am putut învăța niciodată. Pe ea o chema Xantipi. Eră o grecoaică din Creta. Bărbatul ei povesteă răzând și privindu-o cu dragoste, cum a văzut-o într'o zi preumblându-se singură pe o aleie învecinată cu marea, cum s'a îndrăgostit de ea și cum a cerut-o de nevastă.

— „Hei! Ce o să zică mătușă-mea și vecinii când m'or vedea că m'am întors însurat! Ce-o să zică ei de mine că am stat peste patruzeci de ani, și abia acum, când nu mai sunt tânăr, mă însor? He! he!...“

Xantipi îi surădea din când în când, lăsă capul în jos, se jucă cu niște inele subțiri, își

Irena, drama în patru acte a d-nei Neli Cornea, face să fie cetită de toate femeile cari nu-și înțeleg sfânta misiune pe acest pământ. Eroina e o doamnă scăpătată, ai cărei copii mor de tifos și de mizerie, deși un ministru ar fi fericit să ia de nevastă pe virtuoașă mamă. Drama are un sfârșit foarte emoționant: în clipa când moare ultimul copil al Irenei, ministrul apare pe ușă, implorând-o pentru cea din urmă oară să-i fie nevastă. Dar ce folos: Irena e ne bună!

În *Irena* se discută prejudecățile, virtutea, rostul femeiei, o grevă, soarta muncitorilor etc. E deci, o lucrare foarte interesantă, despre care regretăm că spațiul nu ne permite să vorbim mai pe larg.

Moșul și firea lui.

În cele desfășurate cu privire la Lupșeni am văzut rolul frumos istoric, pe care l-au avut odinioară și pe care li-l'au răpit vremurile, transpunându-l, deși nu în felul și forma timpurilor trecute, altor opide din jur, astăzi cu o mestecătură de popoare; în prevalență însă tot a rămas elementul românesc și aici.

Ocupația locuitorilor din cele cinci sate lupșenești este agricultura și economia de vite. Populația fiind foarte numeroasă, mai mult de jumătate cutreeră tot Ardealul, ca să-și câștige hrana de toate zilele la lucrul câmpului și mai ales la lucru de lemn în pădure, la care se pricep de minune. Îi poți întâlni adese-ori pe drumul, ce duce către Petroseni, deasemenea prin piața Sibiiului, prin părțile Bistriței ori pe la Sebeș; cu un cuvânt pretutindenea îi găsești, unde este vre-o întreprindere mai mare la tăiat de păduri.

Casele lor sunt strâse la un loc cu uliți regulate; pe strada, care zace în linia drumului de țară, află case cu rădăcitură văruite și pe din afară. Chiar și cele nevăruite sunt înlăuntru destul de spațioase, cu ferestri mari. Casele vechi aproape toate aveau un târnaț (coridor) apoi, dacă sunt două odăi, prin mijloc e așa numita tindă, care de regulă desparte odaia cea frumoasă de cea de toate zilele și conduce la ușa podului și la cămăruța lipită de odaie.

Aceste le-au făcut bătrânii cu scopul, ca să aibă bucatele și hainele aproape, scutite de tâlhari. Interesant este, că în limbajul poporului nu auzi vorbindu-se de odăi, ori de chilii, ci pe toate le numesc cu noțiunea generală „casă“.

Îmi aduc aminte, cum în copilărie ne spuneă bunica (pe aici nu se zice bunică, ci moașă, dela moș), că moșul e în casa cea mândră cu niște domni, să nu facem larmă, ori ne zicea: „nu vă băgați cu tină în casa cea nouă, ori în casa cea frumoasă“.

Parcă și azi aud, sunându-mi în urechi vorbele blânde și dulci ale mamei celei bătrâne — așa îi ziceam noi — să mă duc în casa cea

mândră, că mă chiamă moșu. Eră dulci acele glasuri bătrânești, căci de regulă mă chiamau la ceva mâncare mai aleasă de puiu, ori de pește în zile de post. Pe vremea copilăriei mele toți posteam în casă. Chiar și eu, care începusem să umblu la școala ungurească din Trăscău încă trebuia să mă supun regulilor de casă și o făceam, căci porunca bătrânească eră mare și nu sufereă abatere.

În societatea mea, moșul fie iertat se simțea la largul lui și povesteă cu mine ca cu un om de seama lui. După cât puteam să-l înțeleg eră un om plin de simțul dreptății. Vecinic îl chinuia nedreptățile, ce le făceau anumite persoane poporului. Și deși ar fi putut duce o viață liniștită, el nu se putea răbda să nu le zică în față prin comitetul comunal ori bisericesc. Eră altcum mai tot în diregătorii și avea vecinic daraveri cu ei.

Pe oamenii, pe care mi-i arăta cu degetul, că sunt „răi“, i-am cunoscut pe toți și m'am convins mai târziu de adevărul spuselor sale. Dar nici că i-a putut răbda Dumnezeu. Aproape toți au murit pe la mijlocul vieții și de urmașii lor s'au ales nimic, mai de toți. Eră un om energic, religios și iubitor de învățătură. Iarna noaptea se scula și se ruga lui Dumnezeu din un polostav (un fel de acaftist) vechiu, iar în biserică eră cântăreț ales și mai ales vestit cetăț de cazanie.

Pentru creșterea mea purtă deosebită grijă. El m'a învățat mai întâi *apostolul din Dumineca Floriilor*, când eram în anul cel dintăiu la școala ungurească din Trăscău. Atăta mi l'a spus, până ce-l știam de rost. Altcum mult nu s'a năcăjtit cu mine, că aveam o memorie admirabilă. Pe toți școlarii din satul nostru îi întrecusem. Pe vremea aceea nu eră școală în celelalte sate, numai la noi în Lupșa-sat.

Îmi aduc aminte, cum în ferii, înainte de a pleca la joc cu copiii satului după pești prin Arieș, ori după pui de presură prin tufișuri, eram ținut să învăț *scrisoarea cu cirile*. Moșul îmi scria alfabetul și eu aveam să-l decopiez. De se întâmplă să nu urmez poruncii, vai de pelea mea. Odată m'au luat copii de minte și m'au dus numai decât cu ei, fără să-mi fac datorința. Toată ziua de vară mort de foame. Când colea, cătră seară, m'am tras cătră casă, dar nu îndrăzneam să intru în ogradă, stam pe drum. Moșul și cu bunica au eșit unul pe o poartă și altul pe alta și m'au cuprins între ei. De pe picioare eram aspru; tot nu m'ar fi prins, de nu mă apucău niște copii, altcum prietini de ai mei; le făgăduise ceva și lor. Să vezi apoi virgașele cum umblau. Virgaș le zicea la niște nuele de mesteacăn, legate în formă de mătură.

Virgașele și vaețele sfârșindu-se, urmă învățarea lui „az“, „buche“, „vede“, „glagor“, „mistle“ etc. După ce învățătura eră gata, apoi cu un fel de povață, dată în cuvinte line și pline de duhul iubirei, eram introdus iarăși în raportul

privea vârful pantofului, roteă privirea în casă și iar surădea.

Părea nerăbdătoare. Degetele subțiri, albe, nu i-se mai astâmpărau. Ochii mari, verzi, și triști, înrouați sub fruntea albă, sub bucelele albastrii de negre, nu-și găseau nici o țintă.

O rază de soare jucă lumini pe obrazii ei strălucitori, cădea pe rochia de catifea neagră, bine strânsă pe trup, și-i aureă vârful pantofului de mătasă.

Umbra unei ramuri clătinate de vânt, zurgăvea pete negre pe obrazul roșu, ras, al englezului. Eră un om trecut, cu ochii spălăciți, cu părul cărunt pe la tample. Umblă în niște haine albe, incinse la mijloc cu un brău tot alb, petrecut sub câteva firețuri; în picioare purtă niște ghete ciudate, cu vârful lat și cu tălpile dințate. Când vorbeă, parcă se certă.

— Eu nu prea știu bine grecește, dar tot am învățat câte ceva... Xantipi e bună profesoară... O să stăm aici câteva luni; e frumos aici. Sunt și niște izvoare sărate, nu-i așa?

— Da, intraiu eu în vorbă; aci, în dosul colinelor. Mă duc mereu acolo, fiindcă sunt porumbei sălbatici.

— Dumneata vânezi, hai? se răstă englezul.

— Da, așa, câte-odată...

— Păi să vii cu noi, că și noi vânam. Ai să ne areți locurile pe-aci. E frumos p'aci nu-i așa? O să-ți arătăm și noi ce-avem. Să vezi

ce de lucruri are Xantipi! Nu-i așa Xantipi că ai să i-le arăți?

Ea tresări, prinse în ureche cele din urmă vorbe, și surăse, clătănând capul.

— Vino pe la noi, după amiază! strigă iar englezul.

Și luându-și rămas bun dela mama, plecară.

În casa de peste drum, toate lucrurile erau acum puse la locul lor. O mână meșteră se vedea în toate.

Când am bătut în ușă, tremurând, mi-a răspuns glasul ei.

Am intrat sfios, incurcat.

Xantipi se ridică repede și-mi dete un scaun.

— Nu, nu e acasă. Dar trebuie să vie! Poftim, stai.

În glas avea o blândete nespuseă. Fiindcă eu nu prea aveam ce să-i spui, ea mă chemă într'o odaie vecină și-mi arăta amintirile de călătorie ale bărbatului ei.

Deschidea cutiile, umblă repede cu mâinile printre toate ciudățeniile, mi-le arăta una câte una; apoi își trase scaunul lângă al meu, și începă să frunzărească un album de fotografii: castele așezate la marginea mării, temple ruinate, îngrămădiri de stânci, porturi, bărci singuratică... insule... treceau foșnind în fața mea; dar eu le vedeam ca prin vis, căci mă fermecase apropierea caldă a prietenii mele, răsuflarea ei parfumată, mătasa neagră a părului ei, ce se abătea

pretinesc de mai înainte. Căpătam de mâncare, eram tratat bine, ca și când nu s'ar fi întâmplat nimic.

Imi aduc foarte bine aminte cum copil de vre-o opt ani, mi-am propus de atunci ferm să-mi fac lecția mai întâiu și apoi știu că sunt liber. Aceasta cu atât mai vătos, cu cât nu-mi făcea nici o greutate.

Mai știu și aceea, că din data asta am prins o dragoste pentru carte, care m'a însoțit toată viața. Dreptaceea, voiu zice totdeauna: „Dumnezeu să-l ierte pe tata cel bătrân, că bine m'a povățuit“. Uitam să spun, că atunci, când m'a dus la școala ungurească, cea mai mare grijă o purta să mă pună în clasă mai înaltă. M'a și pus în clasa a doua, unde deja la două săptămâni am devenit primul; iar prestând examenul de semestru cu eminentă, am fost trecut drept în a patra clasă, sărind astfel a treia. Aici am început a învăța latina din un fel de vocabulariu. Cele dintâiu cuvinte, ce le-am învățat latinește au fost „Venite pueri! Discite latinam linguam“. Tot atunci în vacanță am dat acasă peste un vocabulariu nemțesc cu dialoguri și am început să învăț și de aici. Ungurește știu, că învățam științele naturale în poezie. Și acum mai știu câte ceva. Așa imi aduc aminte de:

„Ol te szegény denevér
Se nem madár, sem egér“.

Asupra altor curiozități nu mă mai opresc, ci am făcut aceste intercalări, pentru că moșul meu a fost: *prototipul moșului cinstit, harnic, dornic de învățătură, cu mintea trează, cu dragoste de neam și de biserică.*

În cât atinge zidurile din jurul casei ori ipulaturile, cum zic ei, mai că nu există casă, care să nu aibă și alte supraedificate. Cât de sărac de ar fi omul ține la aceea, ca să aibă barem o cocinuță la purcel, căci rar și slab de tot e omul, care să nu și crească și taie un purceluș. Casele de regulă își au curte îngrădită în regulă, afară de acelea cari se află în mijlocul câmpului, ori sus la dealuri. Vite au multisoare, dar mai mult soiuri muntenești. Abia de vre-o câțiva ani au început a se premeni: cu soiuri de vite svitgeriene, Pot zice, că aproape jumătate din vitele, câte le țin sunt o amestecătură, care e pe cale de a produce un soi bun, trainic și potrivit împrejurărilor climatice. În privința aceasta are mare merit și administrația politică, care a stăruit și continuă a stăru cu toată energia la nobilitarea soiului.

Este greu a străbate în sufletul Lupșanului, căci el poate este unul din cei mai isteți moți, dar totodată e și foarte ascuns. Felul lui de traiu fiind umblarea între străini, cari mai totdeauna l'au exploatat și înșelat, la el nu prea începe sinceritatea. Nu se prea încrede ușor în cineva, de aceea nici nu-și dă sfaturile sale prea pe față, ci totdeauna cu oarecare încunjur. De aceea pe vorbele lui, de multe-ori nu poți inte-

meia o judecată sigură. Această neîncredere este o rămășiță a timpurilor de iobăgie, când nu eră sigur, ce i-se poate întâmpla, pe urma spuselor sale. Și azi e încunjurat în daraverile sale mai ales la administrație și justiție de oameni, de cari are răcoare și e teamă să spună curatul adevăr. Între ai săi e iubitor de adevăr și stăruie pentru dreptate, până la punerea capului. Dela fire e dornic, milos. Nu-i agresiv, dar atacat în vrednicia sa de om și bărbat devine furibund, trecând de multeori în estas. E foarte religios și mai ales bisericos. Ține la cele sfinte și tot darul îl așteaptă dela Dumnezeu. Atât de tare se umilește în fața dumnezeirii, încât adeseori îl auzi zicând: „De nu ne-ar da Dumnezeu, nu am avea nimic; am putea noi să tot lucrăm“. Lupșanul e și mare naționalist. În procesul Memorandului la Cluj au mers vre-o câteva sute. Cetește gazete mai ales generația tină; iar cea bătrână ascultă. Numai în Lupșa-sat erau pe vremuri vre-o 20 numeri din „Foaia Poporului“. E și harnic lupșanul, căci altcum nu ar putea trăi. Sunt niște oameni mai iuți la lucru decât cei de pe valea Arieșului sunt și cu douăzeci carate mai sprinteni. De un timp încoace încep a deveni bețivi și apoi certăreți, iubitori de pări. Premenită preoțimea și dascălimea, sperăm a introduce o atmosferă mai curată și în viața țărănimii de aici.

Dr. Petru Șpan.

CONVORBIRI GLUMETE.

C. Mihalache Dragomirescu.

Lat în fălci și strămi la frunte
Izer te-a făcut ridicol:
Ce e mutra asta, maistre?
Parcă rumegi un articol.

(Primul redactor și coproprietarul Cincinat Pavelescu, către directorul și coproprietarul Mihalache Dragomirescu).

Dl Nicolae Iorga ne mustră că nu cunoaștem viața politică a regatului de peste Carpați. Măne poimăne, dl Iorga ne va întrebă de ce nu ne interesăm de literatura de dincoace de Dunăre.

Cum putem răspunde la aceste două mustrări, decât înființând această rubrică și începând să vorbim cetitorilor noștri ardeleni, despre dl Mihail Dragomirescu, zis Mihalache, cea mai expresivă figură literară și politică a românilor?

Născut pe câmpiile unde acum câteva decenii, soldații lui Carol I. și-au risipit osâmintele ca să dea libertatea unui nou neam, conu Mihalache Dragomirescu poartă în suflet amintirea și parfumul trandafirilor de cari e plin pământul țării sale.

Și mai poartă în suflet conu Mihalache un dulce ideal tachist, manifestat pentru întâia oară acum

câteva luni, când la „Revista critică“ a revistei „Convorbiri“, un discurs al dlui Take Ionescu a fost tratat cu tradiționalele „deși — totuș“ și consacrat „pur și simplu extraordinar“.

„Convorbiri“? Te miri, iubite cetitor? Ei da, „Convorbiri“ — acum îi zice „Convorbiri critice“ — e o revistă bilunară, care apare de vre-o doi ani în București, sub conducerea unui comitet de șase — pân' acum eră de șapte —; trei poeți, un prozator și doi critici. Cine dorește să i-se facă recensia lucrărilor și de către dl Eug. Lovinescu, să binevoiască a-i trimite, în afară de exemplarul ce se trimite revistei, un exemplar special în Paris, Rue des Carmes 20.

Intr'o zi, când văzduhul răsună de trimbițele cu cari ardeleanul Chendi vestea lumii pe poetul ardelean Goga, când buciul lui Iorga strigă: *Sadoveanu!* când violoncelul franțuzitului Densușanu preludia: *Verhaeren*, când drămbul criticului evreu dela cutare foaie, glorifică pe poetul Luzăr... Ilescu, conu Mihalache, director în perspectivă își rotî privirea pe ogorul literaturii românești, doar'-doar o găsi un trandafir conațional.

Și în ziua aceea măreată, indexul scurt al viitorului critic, atinse fruntea îngustă, odată cu un strigăt de triumf:

— Stancioff!

... Da, în ziua aceea, Conu Mihalache găsi pe cel care trebuia glorificat: poetul Stancioff, poreclit *Cerna*.

Câteva zile apoi, „Convorbirile“ apărură; memoria lui Eminescu fu invocată pentru a da mărturia că nici un urmaș al marelui răposat, n'a atins culmile pe cari în sborul său uriaș, le atinge mărunțul Stancioff.

Și cu toate că conu Mihalache eră cel ce lăuda, lumea a crezut în talentul lui Cerna. La glasul mulțimii, s'a unit și glasul subsemnatului:

— Are talent Cerna. Când o scăpă de influențele străine, când inspirația i-o fi sinceră, el va avea dreptul să zică: eu sunt cel mai mare poet pe care l-au făcut „Convorbirile“, ergo — conu Mihalache.

Iată însă că după vijelia lui 1907, alte vânturi aduce primăvara: poetul, în loc să cânte trandafirii Bulgariei, cântă salcîmii Italiei.

din când în când, în șuvițe nebunatică, pe fruntea mea.

— Îți place? mă întrebă ea.

Eu zimbui; o privii lung în ochi, fără voia mea, dar tresării și-mi plecai fruntea.

Bărbatul ei ne găsi răscolind un cufăr, plin de scoici și melci cu trupurile sucite, găunoase, pline de țepi roșcați, de cărări albe ca varul.

— Aha! răcnî el. Ce zici?

Și mă privi adânc.

Peste un cias, câteși trei, cu puștile la spate, rătăceam în pădurea de cedri din dosul orășelului.

Englezul avea în mâni o cutie neagră, la care mă uitam nedumerit.

— He, nu știi ce e asta? Stai să-ți arăt!

Și-mi povesti câte a făcut el cu cutia aceea — un aparat fotografic.

Seara, m'au oprit la ei. După cină englezul se sculă în taină și veni cu două cartoane mari la subsuoară.

— Ia dă-te 'ncoace!

Și-mi arătă alte fotografii: un iepure care urcă o coastă, un stol de potârnică, abia înălțate de pe iarba, o turturea căzând rănită, un vânător care sare un părau, o prepeliță gata să zboare.

— Astea eu le-am fotografat! spune el, râzând fericit.

Și de câteori plecam la vânătoare, îl vedeam pășind ca un prepelicar, de nu trozneă nici iarba

și apropiindu-se de izvorul sărat dela marginea pădurii, îndreptă cutia într'acolo și strigă deodată.

Un stol de porumbei vineți se ridică, înălțându-se în sbor, și pierzându-se apoi de-asupra șirului de dealuri ce închideau zarea.

A doua zi el imi arătă o nouă fotografie...

Două săptămâni trecură astfel. Nepotrivita părache nu știă cum să mai laude împrejurimile Ramazundei.

În dosul orașului, dealuri și păduri nesfârșite; în față, o colină care-l fereă de vânturile mării. La vârful colinei, cei șapte chiparoși străvechi, iar de-acolo, povârnișul lin plin de izvoare și de stușișe înalte, tainice, în mijlocul cărora se îmbrățișau doi dafini.

Iar de-acolo, se prelungea țărnul neted al mării și seninul nesfârșit al apelor verzi.

„Prepelicarul“ — cum îl botezasem noi în taină pe bărbatul Xantipii — își perdeă vremea încremenind în hârtii chimice, pasări ce zboară, și puști din care țasnește fumul.

Eu și cu Xantipi, vânam toată ziua, umblam călare pe marginea mării sau ședeam de vorbă.

— Ce frumos cântai când ați venit! i-am spus într'o seară, când așteptam pe bărbatul ei, acasă.

— Îți plăcea? — mă întrebă ea, zimbându-mi șiret.

— Mult. Și în ziua aceea, eu n'am putut vână nimic: m'am tot gândit la d-ta!

Xantipi se întunecă, își încrunță fruntea fără voia ei, apoi imi zise repede, luându-mă de mână.

— Vino să-ți cânt!

Prin oglinda ce sta deschisă deasupra pianului, ea imi aruncă priviri furișe.

Cu părul negru, îngrămădit de-asupra umerilor, cu gâtul alb, gol, cu mâinile rotunde goale până la coate, și cu mijlocul frânt pe scaunul scump, cum o priveam așa, imi simții inima bătând ca niciodată, și mâinile tremurând și trupul tot străpuns de o trăsărire dulce, neînțeleasă.

În cap, un vârtej ciudat mă turbură grozav. I-am spus că plec.

Ea mă privi galeș, apoi imi șopti:

— Bine, du-te. Măne dimineată, vii nu-i așa?

Și mă luă de mână. La ușă nu m'am putut stăpâni. M'am oprit pe loc, am privit-o, i-am strâns mâna și aproape plângând i-am spus:

— Lasă-mă să te sărut!

Ea se smuci de lângă mine, fugi în fundul odăii, mă privi muștrătoare, își mușcă buza de jos și clătina capul, mă amenință cu degetul.

Ochii însă, ochii nu mai erau triști. Ochii ei râdeau, străluceau, ardeau, imi mulțameau.

Oh, de ce nu m'a lăsat s'o sărut. Poate că în noaptea aceea aș fi putut dormi, poate că nu m'aș fi gândit atâta la ea, poate n'aș mai fi iubit-o atâta de nebun!

(Urmează).

Poetul a ajuns la preț între junimiști, iar conul Mihalache s'a înrolat sub drapelul lui Take Ionescu.

Astăzi, uriașul de mai acum doi ani, e un biet versificator, care scrie „poezii de o excesivă lungime“, „subt o formă ceva cam artificială“, „neavând destulă limpezime și amploare, păcătând prin versuri slabe, prin termeni și expresii improprii, prin repetiția unor idei și a unor cuvinte, dar mai cu seamă prin lipsa avântului de desfășurare“. (Citațiile sunt reproduse textual din critica dlui Dragomirescu).

Astăzi, poetul publică poezii neisprăvite; el însuși e un neisprăvit...

Nu, de o mie de ori nu, dle Dragomirescu; ori ce ai zice, noi nu te mai credem:

— Cerna are talent. Când o scapă de influențele străine, când inspirația i-o fi sinceră, el va avea încă dreptul să zică: eu sunt poetul cel mai mare, inventat de „Convorbirile“ concețeanului Dragomirescu.

— Voi mi-ați mai rămas! zice blândul director și om politic, strângând sub brațe, ca o găină puii, capul de salcie plângătoare al lui Corneliu Moldovan și mutra de berbece a lui Tânase Măndru...

Și în aceeași clipă conu Mihalache își roti privirea, să vadă că nu cumva să fie Dragoslav împrejur.

— Maestre dragă, când scrii despre volumul meu? zice Măndru, profitând de ocazie.

— Să mai scrie și alții, dragă clasicule național, fiindcă m'am mai făcut de vr'o câteva ori de răs, cu Cerna și cu poetul de concepție de alături! — îi șoptește democratul director, aruncând priviri de ură asupra lui Moldoveanu, care adormise alături cu buza lăsată în jos, și cu ochii umflați ca niște gălci — sau ca niște „ghionți infipți“ cum ar zice Ion Adam.

Au venit zile de melancolie pentru d. Mihail Dragomirescu, zis Mihalache. Zefrul aduce de peste Dunăre, parfumul înfloritelor roze; nostalgiile vin în stoluri și se strecoară în sufletul takist.

În penumbra asfințitului, criticul vede cum clipește roiuri de ochi de vererită — ca ai trădătorului compatriot — se gândește cu durere la visele sale spulberate, bestemă muzicele ce-i mai răsună încă în fundul urechilor: *Goga! Sădoveanu!* își scoate ochelarii, îi ține în neștire în mână, și cu colțul batistei își șterge o lacrimă:

— Cerna s'a dus! Minulescu s'a dus! Nanu s'a dus! Dinbăleni s'a dus! Măine poimâne pleacă și Gârleanu. Eterna poveste: Corabia se inecă, șoarecii fug!...

E. Victor.

ECONOMIE.

La răspântie.

Agitația pentru tovărășiile sătești, ce s'a înțetit la noi mai ales de vre-o doi ani, aproape pe nesimțite intră în o nouă fază îmbucurătoare. Vorbele și îndemnurile idealiste de până acum se schimbă încetul cu încetul în judecăți cumpănite, în lucrări obositoare pentru alcătuirea de fapt a tovărășiilor sătești.

Fără indoială, că la această notă de progres în rândul întâiu și mai sistematic a contribuit foaia „Tovărășia“ și la urmă gândul bun a d-lui V. C. Osvadă și părintele I. Moța de a merge la sate să talmăcească cu graiul viu puterea ce zace în tovărășii și sfătuind ca poporul să dea spriginul lor pentru acel fel de tovărășii, care mai bine răspunde trebuințelor locale.

Căci oricât ar fi de folositoare și de mare puterea ce zace în tovărășiile sătești, aceste nu se pot presăra pe sate așa după bunul plac, după ce ca să aducă o tovărășie roade bune ea trebuie

să fie *reclamată de trebuințele locale*. Ar fi o muncă zadarnică și foarte periculoasă pentru acțiunea cooperativă, dacă i-ar veni cuiva în minte să facă de pildă o tovărășie pentru mașini agricole în un sat de munte ori apoi o tovărășie de consum în oraș mare ori chiar și numai în satele din nemijlocita apropiere a unui oraș mare. Și mai periculoasă ar fi apoi alcătuirea unei tovărășii sătești de *credit* în apropiere ori mai ales în aceeași localitate unde este deja o bancă românească. Urmarea ar fi deslănțuirea patimilor de întrecere în concurență și uzurăria condamabilă făcută tocmai în scoteala acelui popor pentru care — zici — că lucrezi.

Înainte de a se porni dar chiar și numai agitația pentru o tovărășie să se cumpănească bine împrejurărilor și trebuinței locale. Și numai astfel de tovărășii să se alcătuiască, care se potrivească împrejurărilor locale și răspund, îndestulesc trebuințe, ce de fapt sunt. Căci odată ruptă ghiata, pe satele noastre se instăpânește tot mai mult dorul de a-și avea tovărășii. Acest dor însă pornit din izvor măiestrit poate ușor să ajungă la intrupări păgubitoare intențiilor și scopului altruist și ideal, ce *trebuie* să stăpânească la orice tovărășie.

Lipsa de scrupul și desconsiderarea trebuințelor locale, ce de fapt sunt, foarte ușor ar putea forța ca și alcătuirea de tovărășii să ajungă în vârtejul de alergări păcătoase pentru crearea de paturi calde pe seama intereselor particulare, vârtej care a dat ființă unora dintre *băncile noastre* mai mici.

Oricât ar fi de condamnabile acest fel de alcătuirii de *bănci*, ele dispar față de urmările dezastroase, ce-ar avea *asa fel* de alcătuirii de tovărășii sătești.

Și iată pentruce:

Ninerarea de interese particulare, ce se face la unele din băncile noastre nu e observată cu ușurință de clientela mare, de poporul, ce o sprijinește. Ba în cele mai multe cazuri, sătenii noștri nici nu își iau osteneala să înțeleagă cum și prin cine s'a făcut banca, cum și pentru cine se conduce. Pe cei mai mulți îi mulțamește faptul că pot ridica împrumute, că pot întârziă cu plățile fără să fie improcesuați ori că pot replăti capitalul în rate mărunte — cu îngăduința „domnilor care au banca“ — vorba lor.

Ce se face după teigheaua, la care așteaptă sătenii să ia ori să plătească banii, ei nu știu și doar nici nu ar înțelege cu ușorul.

Cu totul altfel se prezintă lucrurile însă la tovărășiile sătești. În urma frământărilor și a agitației trebuincioase până la alcătuirea unei tovărășii, fiecare tovarăș, (membru) știe cum, și cine a făcut tovărășia. Vede cu ochii zilnic cum se lucrează la tovărășie și mai ales știind starea de avere și izvoarele de câștig a fiecăruia, îi este ușor să controleze pe conducători dacă își adăpostesc ori nu și interese private la tovărășie.

Când o simți ceva, *cât de puțin*, neîncrederea, bârfeala și desbinarea e pe cale. Și în loc să ajuți ceva cu tovărășia învrăjbești satul, nimicești respecte și expui la procese și pagube materiale pe o mulțime de oameni.

Iată pentruce la alcătuirea de tovărășii trebuie să fim mai severi în judecată, mai scrupuloși decât am fost și suntem la alcătuirii de bănci de oraș.

Pe urmele acestor constatări desigur s'ar găsi mulți comozi ori nepătrunși de îndatoririle ce au față de popor și vor afirma chibzuit și cu multă gravitate că „fiind și tovărășiile arme cu două tăisuri decât să facem un rău mai mult; mai bine stăm pe loc cu binișorul, ca și până aci“.

Afirmări de acest fel însă nu pot susține nici măcar o discuție serioasă. Căci altfel tot atât de adevărată ar fi și afirmația că după ce învătătura e armă cu două tăisuri, poate fi folosită și la lucruri bune și la lucruri mișelești să se închidă școlile toate!

Constatat și probat fiind de atâtea mii și mii de ori și de atâtea alte neamuri că tovărășiile dau și în mâna micilor existențe puterea muncii organizate și a capitalului reclamat de trebuințe reale și le apără în mare măsură de tutoratul și exploatarea neomenoasă a rafinării și a capitalului mare, datorită avem să ne înșirăm cât mai însuflețit sub steagul tovărășiilor sătești. În același timp însă să nizuim ca în raport cum ascuțim tăișul cu care îndepărtăm atâtea putrejună din atâtea rame economice și sociale ale poporului nostru, să nizuim să tocim, să tămpim ascuțitul celalalt, care ar putea aservi tovărășiile intereselor păcătoase și egoiste.

Acum când mișcarea pentru tovărășii încetul cu încetul trece dela însuflețirea platonice la stadiul intrupării, tot mai isbitor ni-se învederează lupta ce se declară între sătenii și fruntașii ce înțeleg bine rostul tovărășiilor și între egoiștii și speculanții, ce s'au așezat binișor sub pavăza naționalismului ori a slujbei onorifice, pe care o poartă.

Cu cât pătrunzi mai adânc în mișcarea pentru tovărășii, cu atât ți-se desprind mai lămurit aceste tușuri de luptă, aproape desperată. Și auzi suspine și vezi lucruri de sinceră părere de rău, din o parte, pe când din cealaltă parte scapă fără voie câte o scrâșnire nervoasă.

Dar în foc se alege aurul!

Cei scrișnitori sunt puțini, sunt neputincioși deși până ieri unii erau mărimi și e sigur că în scurtă vreme vor predă lupta și vor lăsa pe cei *buni* să lucreze, poate mai târziu chiar și cu spriginul scrâșnitorilor de azi.

Lupta pornită nu se mai poate și nici nu trebuie oprită. Sfârșitul însă trebuie să ne intereseze, mai ales că învingerea scrâșnitorilor ori a nepăsătorilor de azi ar putea da naștere altor evoluții de alt soi, a căror urmări abia se pot întrevedea.

Credem dar că ne împlinim o datorie spicuind în mișcarea ce se face acum la noi pentru tovărășiile sătești, semnalăm îndatoriri, ce se impun fruntașilor noștri. Și se impun cu putere, căci *poporul — a pornit!*

V. O.

Sâmbătă seara.

Primăvară *)

Primăvara începe în 21/8
Martie la 1 oară 33 minute.
Calendar.

Când poetul liric Zefirescu cetă aceste rânduri, zimbl cu amărăciune. E un poet puțin cunoscut, ași putea zice obscur chiar, dar are câteva caete pline de versuri, un început de tragedie, tot în versuri, din cari cetește numai când e singur și, foarte arareori, când e în societatea prietenilor mai intimi. Se spune, că versurile nu ar fi chiar rele și, dată fiind modestia autorului, și gândul ferm de *a nu publică nimic!* le-am putea numi bunișoare chiar. E un exemplar destul de exotic acesta într'o epocă, când nici n'ai apucat bine să umpli fila și culegătorul ți-o și smulge dinaintea nasului.

Zimbiă deci poetul nostru cu un zimbet amar:

— Ce banal! Să scrii la Calendar, că primăvara se începe atunci și atunci întocmai după cum ai spune: târgul de vite se va ține în ziua cutare. Și apoi să spui cu precizie matematică: 1 oară 33 min.

Unde rămâne atunci farmecul primăverii? — se gândia el. Că orb de ai fi s'au de te-ar ascunde în cea mai adâncă temniță, ar fi de ajuns să te ajungă o ușoară adiere, ceva din mireasma vioarelor și a firicelelor de iarbă, cari răsbat de sub mormanul firii amorțite... auzi un ciripit de rândunică... s'au n'auzi nimic, dar

*) Întârziată din cauza aglomerării de material.

CORRESPONDENȚE.

Anarhie în tractul Panciovei.*)

Panciova, 31 Martie 1908.

În urma multelor plângeri și acuzări, ridicate în contra lui Iancu Cerbu, administratorul nefericitei noastre parohii, consistorul din Caransebeș, în sfârșit a suspendat din oficiu pe numitul „preot“, incredințând cu efeptuirea ordinului consistorial pe protopresbiterul tractual, Trifon Miclea din Satul-nou.

Sunt însă aproape trei săptămâni de când această ordinațiune consistorială a sosit la oficiul protopresbiteral, fără ca protopresbiterul Trifon Miclea să fie efeptuit suspendarea!

Pe noi, creștini și români buni, nu ne uimește faptul acesta, căci prea bine cunoaștem abuzurile și starea nespuse de tristă și dureroasă, starea deplorabilă, în care se află tractul nostru, ne revoltă însă desconsiderarea de care suntem părtași chiar din partea așa numitului șef al tractului nostru, care batjocorește legile noastre bisericesti, având aceasta ca urmare sălășluirea anarhiei în biserică noastră ortodoxă română. Astfel să nu ne nizească faptul, că mulți creștini se instrăinează de biserică, văzând rușinoasa negustorie ce se face în numele ei.

În Panciova, Doloave și Glogon „păstorirea turmei“ e incredințată unor „păstori“ urgișiți de poporeni. În aceste trei comune bisericesti, luptele și sbuciumările pentru îndepărtarea „păstorilor sufletești“ sunt desperate. Vocea poporului, a aceluia popor care susține biserică și preoții ei, se pierde ca în pustietate, iar „păstori sufletești“ din Doloave și Glogon, parte, amăsurat duhului sfintei evanghelii, la sinoadele parohiale *merg în biserică însoțiți de jandarmi!!!*

Oare acestea și altele multe, servesc spre laudă protopresbiterului nostru tractual?

Românii din Panciova, vreme de jumătate de an au făcut eforturi desperate până ce s'a ajuns la suspendarea lui Iancu Cerbu, geniul rău al nefericitei noastre parohii, și acuma protopresbiterul tractual, Trifon Miclea, care câte patru ani nu convoacă sinodul protopresbiteral, și care până la extrem apără pe „preoții“ din Panciova, Doloave și Glogon, — desconsideră ordinul superiorului său.

Și cu atât mai mult se va întâmpla aceasta, căci Iancu Cerbu, din grația forurilor noastre bisericesti funcționează ca translator verbal de limba română-maghiară la tribunalul regesc și judecătoria cercuală din loc, unde e ocupat ziua întreagă, lăsând cauzele parohiei noastre în grija preoților sârbești.

Prea onorate d-le protopresbiter! Nouă, Românilor din Panciova, într'adevăr ni-a ajuns cuțitul la os!

Correspondent.

Serisori către țărani.

XXI.

Bade Șofroane!

Ferește-te, cât poți de omul viclean...

În ziua de astăzi nu toate vorbele dulci au gustul a fagur, ci cele mai multe se prefac în fiere.

Între multele boale cari bântuie inima omului, viclenia-i boala nunumai cea mai urită, dar și cea mai primejdioasă.

Sunt oameni, cari se târnosesc înaintea tuturor, cari sărută mâna ori-cui, cari se gudur ca cățălușii pentru cel mai mic lucru, dar tot ei, îndată ce le-ai întors spatele, sunt în stare să te trimeată și la furci, numai să o poată face.

Cu omul viclean nu-i bine să fi tovarăș nici la câștig și nici la pagubă, că de pierzi el te

*) Pentru cele cuprinse în această rubrică răspunderea privește pe correspondent.

lasă de plătești singur paguba, de câștigi el te'nșeală.

Cuvântul dulce l-a lăsat D-zeu ca omul să-și poată spune simțurile lui de plăcere, dar unii oameni, geloși de cinstea vulpei, îl folosesc ca să înșele bunăcredința celor ce le cad pe mână.

De are nevoie de D-ta, atâta te cinstesc, atâta te descântă cu vorbele lor dulci, până le cazii în voie. A doua zi însă nici nu vreau să te mai cunoască, ba de nu-i lași în pace s'n stare să-ți sară în cap.

Viclenia nu cunoaște rușinea, nu cunoaște mila, nu vrea să știe de păcat, ea are o țintă oarbă: *lăcomia*. Și pentru ajungerea acestei ținte își schimbă obrazul de zece ori pe zi, după trebuință, când îl arată dulce ca al unui copil, când pocăit ca al unui sfânt, când aspru ca al unei fiare răpitoare.

Viclenia nu cunoaște demnitatea omenească. Ea să'nchină până la pământ când vrea să cerșească sau să'nșele ceva, și de cutezi să te atingi de ciolanul la care roade, e'n stare să-ți zgărie obrazul.

Viclenia nu cunoaște statornicie la vorbă. Întreabă-l seara pe omul viclean să-ți spună de câte ori și-a schimbat părerea într'o singură zi, că, zău, nici el nu mai știe.

De vede-o ceată de 3—4 oameni la un loc, povestind, omul viclean s'amestecă între ei, chemat sau nechemat, fără rușine. Stă un timp și-ascultă, măsură pe fiecare să-l vadă câtă povară trage, apoi după-ce știe cu cine are de vorbit începe a torol, verzi și uscate și tot ălui mai ghiabur îi dă dreptate. Să'ntâmplă însă ca acela să părăsească ceată, pe loc își întoarce și el cojocul, și'ncepe a țil face nebun, începe a-ți spune că n'a voit să-i spună în față, că n'are drept, și așa cât ai clipl din ochi el și-a schimbat părerea și intră în ogașa celor pe care îi hulea c'un minut înainte. S'a întâmplat să se despartă de acel grup și să'ntâlnește cu alții: e în stare să-i facă pe toți cei de mai'nainte nebuni, — numai să intre în voia celor ce-i stau în față.

De-i prinzi de veste și cauți să-i cioplești din nas, atunci țil aprins paie'n cap, că el începe să te improaște cu noroi, începe să te ponească și-ți poartă dușmănie de moarte.

Câți oameni de-aceștia vei fi văzut D-ta, în lunga-ți viață, bade Șofroane!... De câte-ori nu vei fi simțit scârbă de aceste ființe, cari numai după chip sămână a oameni, dar după inimă sunt mai răi ca vulpile!...

Și boala aceasta merge crescând în lume... Viclesugul, în ziua de azi, e socotit aproape o virtute, o agerime de minte, pe când cinstea și rușinea sunt ținute de prostie goală.

Dacă viclenia ar fi numai în lucruri mici, tot ar mai merge, bade Șofroane!... Dar răul e, că ea și-a vârît nasul și'n lucrurile mari.

Du-te la o adunare și ascultă cuvântările cele multe câte se țin cu astfel de prilejuri. Și după ce vei veni acasă cerne-ți prin minte cele văzute și cele auzite.

Vei auzi pe unul vorbind, încet și rar, despre multele năcazuri câte avem să le suferim în lumea asta, dând sfaturi înțelepte cum să ajungem la bine, și te va lăsa rece toată vorbăria lui, pentrucă doar și D-ta știl bine despre acele năcazuri, cât despre sfaturile ce țil le dă, dai din umeri și zici: „bine-ar fi să putem face-așa, dar dela vorbă până la faptă mai va“. Și-așa, pe când vorbește el, îți curăți pipa cu gândul s'o aprinzi, ca să nu te ia somnul.

Vine însă altul la rând, mai chipeș, c'o uitătură mai ageră, c'un zimbet în colțul gurei, cu niște ochi galeși și atrăgători. Tușește odată, vă măsoară pe toți cu privirea, își trece mâna dreaptă prin mățul de păr din cap, mai tușește odată și'ncepe: „Oameni buni! Neamul nostru,

care stăpânește aceste plaiuri, udate cu sângele strămoșilor noștri, aceste plaiuri în cari zac osă-mintele părinților și ale strămoșilor noștri, neamul nostru, zic, se scoboară dintr'o sămânță de 'mpărat!... Cuceritorul Traian, acel mare împărat al Romanilor, strămoșii noștri, acum câteva secole purtă steagul biruinței peste hotarele întinse ale lumii și nu eră popor care să fi putut ținea piept acestui erou fără seamăn în istoria omenirii. Singur Decebal, împăratul Dacilor, de asemenea un om îmbătrânit în războaie, a încercat să stea împotriva marelui Traian, strămoșul nostru, dar a plătit acest curaj cu viața sa și cu a poporului său, pe care istoria îl numără între cele mai viteze popoare!“

Apoi, după-ce mai tușește odată, după ce mai cuprinde odată cu zarea ochiului pe ascultători, începe: „Națiunea noastră, scoboritoare din împreunarea, din contopirea acestor două mari și viteze popoare, nu va pieri!“ (Aci bate cu pumnul în masă). „Veacuri de-arândul au trecut valurile prăpăstioase ale servilismului peste capetele noastre și noi tot am rămas întregi și neatinși, după cum rămâne, în pădure, stejarul falnic în urma unei furtuni nimicitoare!“

Și-apoi îi dă'nainte, cu: „popor harnic, popor cu însușiri bune, scumpă națiune, neam de martiri pe cari îl așteaptă un viitor de aur“, etc. etc. până ce-auzi furtună de bătaie în palme, până ce vezi căciulile sărind în aer, până ce te pomenești că țil-ai sfărâmat pipa'n mâni, de-atâta căldură, de-atâta nădejde ce țil-a vârît omul ăsta în suflet.

A doua zi însă, cu ce te-ai ales din înflăcările de ieri?... Din toată cuvântarea aceasta țil-a rămas numai crâmpie de vorbe despre ce-a fost neamul nostru, dar rotilele plugului nu s'au schimbat și țarina de pe care au cules înaintașii noștri, Romani și Daci, roade bogate, tot stearpă țil-a rămas. Ba te mai pomenești că azi nici pipă nu mai ai...

Du-te la omul acela înflăcărat și'ntreabă-l ce trebuie să faci pe viitor, ca să nu dai de rușine pe înaintași, du-te și-i cere să te scape de vr'un năcaz sau să facă ceva pentru înaintarea satului, că ori nu-l vei găsi acasă, ori îți va da un răspuns, care nu-ți va fi de nici o treabă.

Ei bine, bade Șofroane, astfel de paradie de vorbe, spuse la iuteală, astfel de cuvinte umflate, bune să'ncălzească creierul, nu sunt decât tot o viclenie, o fățarnicie, care nu caută să-ți ajute la vr'un rău, ci caută să-ți imbete și pe mai departe mintea cu cai verzi pe pereți.

Și după ce te vei socoti bine, în capul D-tale, despre ce-a vorbit omul acela domol și așezat la cuvânt și despre ce-a vorbit spulberatul, cel de-a venit după el, țil-i da și D-ta cu socoteala, că tot cel dintâi a vorbit mai bine, căci țil-a spus lucruri de cari ai lipsă în ziua de azi și de mâine, nu laude umflate cu cari nu te poți vindeca la nici o rană.

Câte de-al de-astea nu țil-aș putea înșiră, bade Șofroane, ca să-ți arăt viclenia care domnește în lumea asta...

Dar D-ta, fiind om la vârstă înaintată, vei știl mai bine ca mine, din pățaniile vieții, cât rău face boala asta în lume.

Tot ce-ar trebui făcut în contra acestei pe-cingini, care se întinde tot mai mult, este s'o disprețuim, să căutăm s'o stărpim prin scârba noastră și să învățăm pe copiii noștri nunumai să nu fie vicleni, dar nici să nu-și facă de lucru cu astfel de secături omenești, cari n'au adus și nu vor aduce nici un bine în lumea asta.

Căci de n'om face astfel, nici un bine n'om vedea, nici noi, nici copii de copiii noștri...

Să mă crezi, bade Șofroane!...

Delasântioana.

ȘTIRI.

O listă de subscripție, în folosul victimelor din Poplaca deschide „Țara noastră“.

Se știe câte pagube a făcut marele incendiu, care a pustiit câteva zeci de case, lăsând fără adăpost atâtea sute de suflete.

Revista noastră, deschizând această listă, roagă pe toți cetitorii ei să ajutoreze, cu cât va putea fiecare, pe nenorociții sărăciți de foc. Și cu atât mai mare va fi mulțumirea celor rămași fără cămin, cu cât ajutoarele vor sosi mai de grabă.

S'au înscris pân'acum:

I.P.S. Sa I. Mețianu 200—	Lazar Triteanu . . . 2—
„Albina“ institut de cred. și econ. . . 200—	Dominic Rațiu . . . 2—
Parteniu Cosma . . . 10—	Dr. G. Măcelariu . . . 2—
Dr. Ilarion Pușcariu 10—	Dr. Aur. Russu . . . 2—
Ioșif Șteica Șuluțu 10—	Octavian Tăslăuanu 2—
Alex. Lebu 10—	Romul Simu 2—
Nic. Ivan 5—	Toma Iancu 2—
Dr. M. E. Cristea . . . 5—	Dr. I. Borciă* 1—
Dr. Eusebiu Roșca . . . 5—	Dr. A. Crăciunescu 1—
M. Lazar 4—	Isaia Popa 1—
Dr. Ilie Beu 5—	Redacția rev. „Țara noastră“ 10—
Matei Voileanu . . . 2—	
Dr. Tib. Brediceanu 2—	Total cor. 497—

Rugăm pe toți cari vor a contribui să trimită la adresa revistei noastre banii cari se vor predă destinației cam peste 2 săptămâni.

Vicepreședintele camerei, vestitul scandalagiu Rakovsky, a amenințat în plină cameră, pe deputatul naționalist Lucaciū că-l va palmui.

Nu mai e vorba aci că un alt român a fost insultat ci ne întrebăm: cum de îngăduie deputații din camera maghiară, ca un coleg al lor să fie astfel tratat de vicepreședinte? Oare nu se gândesc că acelaș lucru li se poate întâmpla și lor azi-măine?

Chestiunea macedoneană continuă să pre ocupe intru câțva, atenția puterilor.

„Neue Freie Presse“ vorbind de călătoria prințului Bülow spune că scopul principal al vizitei la Viena a cancelarului german a fost să contribuie la stabilirea acordului între puteri, în chestia macedoneană. El a pledat în favoarea proiectului rus, mai ales pentru partea care propune internaționalizarea acțiunii reformelor, unindu-se în această privință la părerile guvernului italian și englez.

Proiectul rus — zice „Neue Freie Presse“ — răspunde politicii orientale germane, căci el tinde să păstreze integritatea Turciei și prestigiul personal al Sultanului.

Cu atât mai mult trebuie remarcate aceste comentarii, cu cât până mai zilele trecute, pe acest ziar nu-l prea încântă proiectul rus, privitor la internaționalizarea programului din Muerzsteig și se credea că aceeaș părere există și în cercurile politice.

Două glume, privitoare la ultimile principale evenimente din Franța.

Se știe câtă vâlvă s'a făcut cu ocazia transportării rămășițelor lui Zola la Pantheon.

Un copil, care urmărise și el peripețiile acestei sărbători, intrigat, întrebă pe tatăl său:

— Dar bine tată, care e prima condiție, ca să fi transportat la Pantheon?

— Să mori! răspunse tatăl, ca să evite alte explicații.

Despre arestarea lui Rochette, am vorbit în numărul trecut.

Doi cerșitori discutau zilele trecute această afacere.

— Alt financiar arestat — zise unul.

— Inchipuiește-ți că noi am fi avut parale și i-le-am fi încredințat lui! răspunse al doilea.

— Am fi ajuns pe drumuri, incheiă celalalt, clătînd capul cu tristea.

Afacerea Rochette nu s'a sfârșit. Golanii parisieni au găsit prilej să se pricopsească. Câteva sute de sărăciți din ăștia, strigau zilele trecute pe străzile Parizului:

— Zece bani o acțiune de-alui Rochette, în loc de 200 de franci!

Poliția a arestat peste două sute de haimanale. „Acțiunile lui Rochette“, erau niște valori vechi, ieșite din uz...

Inspector școlar. La școalele poporale din comitatul Sibiu a fost numit inspector de către ministrul Apponyi d-l Jancsó Benedek. D-sa va controla metoda de predare a limbii maghiare și rezultatul obținut.

Un oficer român arestat ca spion. Oficerul român Băncilă a fost surprins și arestat în Nisse pe când cerea informațiuni militare dela niște soldați.

Autoritățile în drept cercetând cazul, au pus în libertate pe oficer, invitându-l în acelaș timp să părăsească teritoriul francez.

Bataille și Guitry, sunt două nume la modă în teatrul francez.

Henry Bataille, care până mai acum două luni eră numai unul din cei mai de seamă poeți ai Franciei, și-a câștigat un nume de excelent autor dramatic, reprezentând drama sa „La femme nue“ (Femeia goală).

Intr'unul din numerile trecute ale ziarului francez „Le Figaro“ el scrie un lung primarticol închinat actorului Guitry.

Iată ce scrie el între altele: „Guitry e întâiul om care se urcă pe scenă; nu vreau să zic că n'au mai fost alți actori cari, să traducă pe scenă bucurii ca bucuriile noastre, dureri ca cele ce ne încrețesc fața; dar aceștia aveau ceva teatral în ei, ceva străin de viață; Guitry nu face decât să-și continue, în public, viața lui de toate zilele.

Prin realizmul jocului său, prin darurile sale minunate, prin inteligența sa, care răspândește în jurul lui un nimb comunicativ și irezistibil, Guitry poate fi considerat, fără teamă de exagerație cel mai mare comedian din lume.

Articolul lui Bataille consacră definitiv pe Guitry; și celalalt autor dramatic vestit, Bernstein și-a plătit tributul său de admirație pentru

excelentul său interpret, scriind pentru el drama *Samson*.

O carte folositoare pentru toți cultivătorii de vii este lucrarea d-lui profesor Nicolae Pop, *Sădirea și cultivarea viei*, tipărită cu ajutorul ministrului de agricultură.

Această carte, împodobită cu multe ilustrațiuni, e un învățător prețios pentru cultivarea rațională și modernă a viilor și o recomandăm călduros cetitorilor noștri cari se ocupă cu viieritul, intru cât e o nouă aripă pentru înălțarea stării materiale a poporului.

Proprietar-editor: OCTAVIAN GOGA.
Red. responsabil: OVIDIU GRITTA.

În fabrica de Var din Orlat, se arde și expediază zilnic, în mare și mic,

renumitul

Var de Orlat

liber de piatră și sigură.

Preț moderat, serviciu prompt și real.

I. Banciu & Co.

Orlat.

1-5

Spre plăcută știre!

După o favorabilă cumpărare, sunt în plăcuta pozițiune a oferi Onoratului public cele mai bune și ieftine articole de primăvară.

Cu deosebită stimă:

Gerson Grünblatt,

Confecțiune de Dame, Domni și copii.

Depozit de pălării și ghete.

Sibiu, Piața mare Nr. 3-5.
Palatul Bodencredit Anst.

4-10

Principiul comerțului: desfacere mare, câștig puțin.

Principiul comerțului: desfacere mare, câștig puțin.

Banca de asigurare

„TRANSYLVANIA“

← din Sibiu →

intemeiată la anul 1868

în Sibiu, str. Cîsnădiei Nr. 5 (edificiile proprii).

[Fonduri de întemeiere și de rezervă 2.120.131.91 cor.]

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune,

edificii de orice fel, mărfuri, mobile, vite, produse economice etc.

asupra vieții

în toate combinațiile: capitale pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, de studii, rente pe viață etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent la decedare.

Valori asigurate contra incendiului:

94.975.294— coroane.

Capitale asigurate asupra vieții:

9.293.195— coroane.

Dela întemeiere s'au solvit:

pentru despăgubiri de incendii **4.295.120.15 coroane,**

pentru capitale asigurate pe viață **3.760.810.21 coroane.**

Oferte și orice informațiuni se pot lua dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cîsnădiei Nr. 5, etajiu I, curtea I, și la agenturile principale din Arad, Brașov, Cluj și Bistrița, cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.